

VIJESTI

GODIŠNJA SKUPŠTINA HRVATSKOGA FILOLOŠKOG DRUŠTVA U ZAGREBU

Primjena suvremene lingvistike u nastavi

Godišnja skupština HFD održana je u Zagrebu 18. i 19. svibnja ove godine. Prvi je dan bio posvećen skupštini, a drugi simpoziju o primjeni suvremene lingvistike u nastavi.

Izvještaj Upravnog odbora za proteklo razdoblje pročitao je dr. Frano Čale, predsjednik Društva. I izvještaj i rasprava o izvještaju pokazali su da je prošla godina bila vrlo uspješna i postignuti su zapaženi rezultati u radu.

Budući da se Društvo razgranalo, razvilo bogat i sadržajan rad, trebalo je financijska sredstva, a sredstva od članarine više su nego simbolična i neznatna, pa je prošla uprava pokrenula sabirnu novčanu akciju u našoj javnosti za pomoć HFD. U tu svrhu osnovana je i ZLATNA KNJIGA HFD u koju se upisuju pojedinci, organizacije i ustanove i grupe pojedinaca koji Društvu daruju novac. Apel je naišao na razumijevanje i ovoj akciji odazvao se veći broj nesebičnih i rodoljubivih pojedinaca i ustanova. Nabrojiti sve ne možemo, a nije ovdje ni potrebno jer Jezik svoje čitaoce redovito obavještava o darovateljima. Osobito je vrijedno istaći da se među njima nalaze i građani iz drugih republika i pripadnici drugih naših naroda jer razvoj nacionalne filologije služi ne samo vlastitom narodu nego je na dobrobit kulture i svih drugih jugoslavenskih naroda i narodnosti.

Posebnu je pažnju Upravni odbor posvetio postojećim podružnicama i formiranju novih, pa danas u okviru HFD aktivno djeluje oko petnaestak podružnica. Najaktivnija je i u ovom razdoblju bila podružnica u Petrinji.

Oživio je rad i očekuje se veća aktivnost u podružnicama u Dubrovniku, Splitu, Puli, Šibeniku, Osijeku, Rijeci, Karlovcu i dr.

U izvještaju je pozitivno ocijenjeno povezivanje HFD sa Zavodom za unapređivanje nastave u SR Hrvatskoj, što je omogućilo da HFD kao stručna organizacija sve više ostvaruje jedan od svojih glavnih zadataka: pružanje stručne pomoći nastavnicima jezika i književnosti u osnovnoj i srednjim školama, a time će porasti zanimanje za akcije koje pokreće HFD širom naše domovine. Ali ipak, kako je to naglasio F. Čale u izvještaju, »ostaje činjenica na koju naša organizacija opetovano upozorava, tj. stručnost kao da još uvijek ne postaje prvenstveni kriterij vrednovanja nastavnika. Napredovanje u službi, dobivanje boljeg mjesta, novčana nagrada – sve to još nije vezano u prvom redu za stručnu sposobnost i stručni rad nastavnika. U samoupravljačkom socijalizmu stručna su društva, po našem mišljenju, jedina prirodna središta okupljanja radnika pojedinih struka.«

Pokrenuta je »Znanstvena biblioteka HFD« koja će objavljivati znanstvene radove o jeziku i književnosti prvenstveno mladih filoloških radnika. Veliku moralnu i materijalnu pomoć u ostvarivanju ove akcije pružio je Izvršni komitet CK SKH, koji je doznačio preko Glavnog odbora SSRNH jednokratnu pomoć od 50000 n. d. Izabrano je već i uredništvo Biblioteke koje izrađuje pravilnik.

U okviru središnjice u Zagrebu postoje i djeluju sekcije. Istaknuto je da je i u ovom razdoblju bio najaktivniji Zagrebački lingvistički krug (održano 25 radnih sastanaka), zatim Sekcija za teoriju književnosti (održala sedam debatnih predavanja).

Razgranat i svestrani rad Društva zahtijevao je neke izmjene i dopune u pravilima, pa je o tome skupština donijela potrebnu odluku. Između ostalog, predloženo je i pri-

hvaćeno da se HFD prema organizacijskim potrebama dijeli na dvije sekcije, i to na Sekciju za hrvatskosrpski jezik i jugoslavenske književnosti i Sekciju za strane jezike i književnosti, dok se ove sekcije opet mogu dijeliti na skupine i dr.

Godišnja je skupština jednoglasno prihvatila prijedlog Upravnog odbora da se Savez slavističkih društava Jugoslavije organizira na federalnom načelu, kao i slična društva u našoj zemlji, i osnuje Hrvatski slavistički komitet sa sjedištem u Zagrebu. On bi imao sva prava predstavljanja hrvatske slavistike u inozemstvu, a delegirao bi svoje članove i u Jugoslavenski slavistički komitet koji bi koordinirao napore pojedinih nacionalnih komiteta.

U raspravi je sudjelovao veliki broj članova, ali su naročito burno bili pozdravljeni dr Lj. Jonke i dr M. Demarin.

Lj. Jonke je istakao još veću potrebu angažiranja mladih lingvističkih radnika na rješavanju suvremenih jezičnih problema i potrebu da se takvi radovi i tiskaju. Ujedno je obavijestio da su već u tisku ove godine u izdanju Matice hrvatske i Jugoslavenske akademije neke studije i rasprave o jeziku i stilu naših pisaca mlađih filologa, a HFD morat će se još više angažirati u tome, pa će tako mnogi znanstveni vrijedni radovi, naročito mlađih, iz lingvistike ugledati svjetlo dana i obogatiti našu lingvistiku.

M. Demarin je zamolio novi Upravni odbor da se posebno založi i pruži pomoć podružnicama u Istri (Rijeka, Pula) na čuvanju i njegovanju hrvatskog jezika.

Na kraju prvoga dana prihvaćeni su zaključci, izabran novi Upravni i Nadzorni odbor. Za novog predsjednika izabran je dr Miroslav Šicel.

Drugi dan održan je simpozij o primjeni suvremene lingvistike u nastavi, i to u dvije sekcije. U Sekciji za materinski jezik održao je predavanje dr D. Rosandić »Suvremene metodičke koncepcije nastave hrvatskosrpskog jezika u osnovnoj i srednjoj školi« i J. Silić, sveučilišni asistent, »Koncepcija nastave jezika u osnovnoj i srednjoj školi«; u Sekciji za strane jezike dr R. Filipović »Moderne tendencije u nastavi stranih jezika« i dr M. Skljarov »Nastavne metode u nastavi stranih jezika«. Ova je Sekcija organizirala i praktično predavanje u razredu, što su posebno pohvalili učesnici simpozija, nastavnici stranih jezika.

Simpozij o primjeni suvremene lingvistike u nastavi hrvatskosrpskog i stranih jezika u okviru godišnje skupštine HFD valja posebno istaći i pohvaliti jer je HFD najpoznatije da se bori i zalaže za unapređivanje nastave ovih područja, samo je za žaljenje što ovakvu skupu nije prisustvovao veći broj nastavnika. Neke škole su poslale sve svoje nastavnike jezika (Gimnazija iz Petrinje), a mnoge nijednoga.

Ivan Savić

ČASOPIS ZA KULTURU HRVATSKOGA KNJIŽEVNOG JEZIKA

Časopis Jezik ulazi upravo u sedamnaestu godinu svojeg izlaženja. To je za naše prilike svakako velik uspjeh. Sedamnaest godina okupljaju se oko »Jezika« ne samo mnogi suradnici nego i mnogi čitaoci te se brinu i oko časopisa i oko njegovanja hrvatskoga književnog jezika. Nema sumnje da su i rezultati tih napora veliki.

Jezik je imao samo jednog prethodnika u Hrvata; bio je to »Hrvatski jezik« g. 1938-1939. pod uredništvom sveuč. profesora i akademika dra Stjepana Ivšića, a u izdanju Društva Hrvatski jezik u Zagrebu. Svakomu kojega zanima problematika našega suvremenoga književnog jezika možemo i danas preporučiti taj časopis u kojem je upravo najobilnija suradnja samoga urednika prof. Stjepana Ivšića, prvaka naše lingvistike. Ali taj je časopis bio kratka vijeka, izašlo je samo jedno godište.

Među prvim brigama Hrvatskog filološkog društva u Zagrebu, koje je osnovano g. 1950, bilo je upravo pokretanje časopisa za njegovanje književnog jezika. Časopis je pokrenut g. 1952. u jesen. Hrvatsko filološko društvo odredilo je prof. Stjepana Ivšića za njegova urednika, ali on je već pobolijevao, pa je samo prikupio građu za prvi broj te je predao ostavku na predviđenu dužnost. Ostao je ipak suradnikom »Jezika« i objavio u njemu nekoliko vrlo vrijednih priloga.

Kao delegirani urednik prof. Ivšić se pored pribiranja građe brinuo i o imenu toga lista. Predložio je Upravnom odboru Hrvatskog filološkog društva da se časopis zove – kao i njegov prethodnik – »Hrvatski jezik«. Tadašnji predsjednik Hrvatskog filološkog društva, akademik i sveučilišni profesor dr Antun Barac predložio je naziv »Jezik« s podnaslovom »časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika«. Upravni odbor je prihvatio prijedlog prof. Barca, pa se časopis zvao »Jezik, časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika« sve do IX godišta godine 1961. Potkraj g. 1960. izašao je naime zajed-

nički hrvatsko-srpski pravopis: »Pravopis hrvatskosrpskoga književnog jezika« na latinici i »Pravopis srpskohrvatskog književnog jezika« na ćirilici. Vjerovalo se da su time utrti putovi ravnopravnoj upotrebi dviju varijanata hrvatskosrpskoga književnog jezika, pa je 16. veljače 1961. Upravni odbor Hrvatskoga filološkog društva u Zagrebu donio zaključak da se podnaslov promijeni i časopis ubuduće zove »Jezik, časopis za kulturu hrvatskosrpskoga književnog jezika«. Pod takvim nazivom časopis je izlazio sve do kraja XVI godišta. U isto doba je i beogradski »Institut za srpski jezik« promijenio ime u »Institut za srpskohrvatski jezik«. Činilo se da će se jezična politika na hrvatsko-srpskom jezičnom području pravilno razvijati u skladu s novosadskim zaključkom o ravnopravnosti ijekavskog i ekavskog govora. Jedini je od potpisnika Novosadskog dogovora prof. Stj. Ivšić izrazio prikrivenu sumnju u to kad je potpisujući zaključke dodao bilješku: »Ovaj potpis dajem s napomenom, da izjava u 4. t. Zaključaka ne smije služiti za propagandu ekavskog izgovora na dosadašnjem književnom ijekavskom području.« (V. »Jezik«, III, str. 128.)

I zaista, pojavili su se neravnopravni postupci, o kojima je dosta često pisao i »Jezik«, a i novi naziv jezika, koji je bio obvezan samo u službenoj upotrebi, počeo se, dosta često, prisilno nametati i u neslužbenoj upotrebi. To je izazivalo nezadovoljstva, pogotovu kad su u posljednje vrijeme i neki uvaženi lingvisti na istoku počeli tvrditi da hrvatski književni jezik ne postoji, nego naprotiv samo hrvatskosrpski ili srpskohrvatski jezik, o čemu je ovaj časopis već pisao (v. »Jezik« XVI, str. 129–134). Kad bi »Jezik« ostao i dalje pri podnaslovu koji se upotrebljavao od IX do XVI godišta, bio bi to jedan od važnih argumenata za one koji tvrde da hrvatski književni jezik ne postoji, što je apsurdno. Ako postoji hrvatski narod i ako postoji hrvatska književnost, sasvim je jasno da postoji i hrvatski književni jezik. Isto tako, ako postoji srpski narod i ako postoji srpska književnost, sasvim je jasno da postoji i srpski književni jezik. Nikoga koji socijalistički misli ne smije smetati nikakvo